

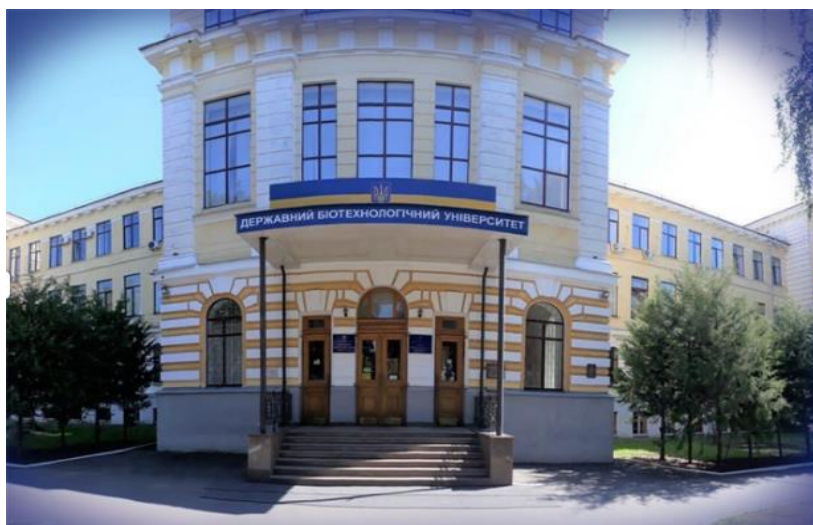
Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет менеджменту, адміністрування та права

Кафедра державно-правових дисциплін та міжнародного права

ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС

Методичні рекомендації та завдання
для самостійної роботи студентів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної (заочної) форми навчання
спеціальності 081 «Право»

Харків – 2023 р.

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра державно-правових дисциплін
та міжнародного права

ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС

Методичні рекомендації та завдання

для самостійної роботи студентів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної (заочної) форми навчання
спеціальності 081 «Право»

Затверджено на засіданні навчально-методичної
комісії факультету менеджменту,
адміністрування та права
(Протокол № 1 від 19.09.2023р.)

Харків 2023 рік

УДК 346.9

Схвалено
на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та міжнародного права
(Протокол № 2 від 06.09.2023р.)

Рецензенти:

Желєзнов О.Є. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри фундаментальних та юридичних дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ

Лісничка О.М. – кандидат юридичних наук, адвокат

Господарський процес: Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання спеціальності 081 «Право» / Укладачі: Г.С. Іванова. Харків: ДБТУ, 2023. – 47 с.

Методичні рекомендації призначені для надання допомоги студентам у засвоєнні основних тем навчальної дисципліни «Господарський процес» з урахуванням новітніх положень законодавства України, сучасних досягнень науки, а також специфіки викладання дисципліни для студентів вищих навчальних закладів.

Видання призначене для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 081 «Право».

Відповідальний за випуск: д.ю.н. Іванова Г.С.

© Іванова Г.С. 2023

© ДБТУ, 2023

ЗМІСТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	5
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ.....	6
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	8
Змістовий модуль 1. Загальні засади господарського процесу.....	8
Тема 1. Поняття господарського процесуального права і господарського процесу	8
Тема 2. Організація діяльності господарських судів в Україні.....	10
Тема 3. Юрисдикція господарських судів.....	12
Тема 4. Учасники судового процесу.....	16
Тема 5. Докази. Засоби процесуального примусу та забезпечення позову.....	19
Тема 6. Процесуальні строки. Судові витрати, виклики та повідомлення.....	21
Тема 7. Наказне провадження.....	23
Змістовий модуль 2. Вирішення справ господарськими судами. Порядок перегляду і виконання рішень.....	25
Тема 8. Позовне провадження.....	25
Тема 9. Апеляційне провадження.....	30
Тема 10. Касаційне провадження.....	32
Тема 11. Перегляд судових рішень за нововиявленимабо виключними обставинами.....	36
Тема 12. Виконання рішення у господарських справах.....	38
Тема 13. Провадження у справах про оскарження рішень третейських судів та про видачу наказів на примусове виконання рішень третейських судів.....	39
Тема 14. Провадження у справах за участю іноземних осіб. Відновлення втраченого провадження.....	41
Питання до іспиту з навчальної дисципліни «Господарський процес»....	43
Нормативно-правові акти.....	47

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом студентами у час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Самостійна робота складається з опрацювання конспекту лекцій, підготовки до семінарських (практичних) занять, самостійного освоєння навчального матеріалу по окремим темам, ознайомлення з нормативними актами та рекомендованою літературою.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручник, навчальні та навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій викладача, методичними рекомендаціями тощо. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, навчальних кабінетах, а також і в домашніх умовах.

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни Господарський процес визначається у навчально-методичних матеріалах, а також завданнями та вказівками викладача, що проводить заняття у групі.

При оцінюванні самостійної роботи враховується повнота, точність і правильність викладу студентом матеріалу, вміння зосереджувати увагу на основних положеннях, а також використання першоджерел.

Формами самостійної роботи є:

- виконання домашніх завдань;
- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури;
- підготовка і презентація рефератів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ

Реферат не є дослівним переказом тексту підручника або навчального посібника, а являє собою одну з форм наукового дослідження на певну тему, творчо перероблену на основі знайомства зі станом сучасних наукових досліджень або виклад основних положень певних видань чи їх частин.

Реферат має бути виконано самостійно. Мета написання реферату полягає у набутті студентом знань з навчальної дисципліни Господарський процес, вміння та навичок працювати з науковою літературою самостійно аналізувати та узагальнювати матеріал, робити і формулювати власні висновки та пропозиції.

Реалізація таких цілей втілюється в життя шляхом поступового розв'язання наступних задач:

- вивчення літератури з певного питання;
- вивчення інформації, яка міститься в літературі або в ресурсах Інтернету;
- збір і узагальнення матеріалу;
- складання плану реферату;
- написання реферату;
- оформлення реферату

За допомогою рефератів студент глибше вивчає найбільш складні проблеми навчальної дисципліни, вчиться правильно оформлювати роботу та доповідати про результати своєї праці.

Студент самостійно обирає тему реферату з запропонованого переліку. Допускається закріплення декількох студентів за однією і тією ж темою реферату. В такому разі на практичних заняттях один з них доповідає, а інші виступають з доповненнями чи уточненнями. Студент може в обсязі навчальної програми дисципліни сам запропонувати тему реферату, узгодивши її з викладачем.

Перш ніж починати безпосередньо збирати матеріал, потрібно скласти список літератури, в якій висвітлюється проблема, обрана у якості теми реферату. Слід приділити серйозну увагу підбору і вивченню рекомендованої літератури до дисципліни. Однак запропонований перелік не повинен обмежувати ініціативу студента. В разі необхідності використовуються інші джерела.

План реферату відображує його суть. Це схематичний вираз того, що хоче довести автор. Після ознайомлення з літературою студент складає план реферату, в якому конкретизує питання обраної теми та який включає в себе:

- вступ;
- основну частину (виклад змісту теми);
- висновки;
- список використаної літератури.

Вступ є обов'язковою частиною реферату, в якому стисло обґрунтовується актуальність, чому вибрана саме ця тема, чим зумовлений інтерес до неї, наукова і практична значимість обраної теми, формулюється мета та завдання дослідження. Подається короткий огляд літератури з теми реферату.

Основна частина реферату складається з розділів та підрозділів, в яких мають бути послідовно розглянуті усі питання плану.

Заключна частина реферату має містити висновки, в яких формулюються результати дослідження, оцінки проаналізованого матеріалу, пропозиції чи рекомендації з досліджуваної проблематики. Висновки повинні прямо відповідати поставленим у вступі задачам.

Вступ і висновки реферату разом не повинні перевищувати одну чверть його обсягу.

Після підбору і вивчення літератури, визначення плану реферату слід приступити до узагальнення та систематизації зібраного матеріалу. Виклад матеріалу повинен бути чітким, логічним та послідовним, літературно грамотним, без повторень. У рефераті необхідно висловлювати своє ставлення до обраної проблеми. Всі міркування потрібно аргументувати.

Починається робота з **титульного листа**. Після титульного листа, на другій сторінці реферату подається план роботи.

Кожна структурна частина роботи повинна починатися з нової сторінки та мати заголовок, який відповідає плану реферату.

Загальний обсяг реферату не повинен перебільшувати **20 друкованих сторінок** тексту.

Оформлення списку використаної літератури є важливою складовою написання реферату. В список включаються тільки ті джерела, які використовувались при написанні реферату або на які зроблено посилання у самій роботі.

Зміст реферату студент повинен доповідати на: семінарі, кружку, науковій конференції. Попередньо підготувавши тези доповіді, студент протягом 7-10 хвилин коротко викладає основні положення своєї роботи, оскільки вільний виклад значно поліпшує сприйняття матеріалу слухачами. Після доповіді автор відповідає на питання, поставлені слухачами або ж викладачем під час перевірки реферату. Потім виступають опоненти, які заздалегідь знайомляться з текстом реферату (орієнтуються у даній проблематиці), відзначаючи сильні та слабкі сторони реферату. На основі обговорення написаного та повідомленого реферату студенту виставляється відповідна оцінка.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1. Загальні засади господарського процесу

Тема 1. Поняття господарського процесуального права і господарського процесу

Самостійна робота – 6 годин

Методичні рекомендації:

Навчальна мета: домогтися обізнаності студентів у питаннях поняття господарського процесуального права як навчальної дисципліни, як науки, що передбачаються програмою навчальної дисципліни, слугувати подальшому міцному засвоєнню знань про методологію науки. Отримання студентами вичерпної інформації про предмет і методи господарського процесуального права, сприяти формуванню наукового світогляду, підвищення рівня правової свідомості, правової культури, моральних, естетичних та інших якостей особистості.

Треба звернути належну увагу при підготовці до заняття на визначення місця господарського процесуального права серед юридичних та соціальних наук. Навчальна дисципліна «Господарський процес» передбачає, що студенти засвоїли положення основоположних правових навчальних дисциплін, таких як «Теорія держави та права», «Конституційне право», «Основи судоустрою».

Господарський процес визначають як порядок, який опосередковує захист майнових прав і законних інтересів суб'єктів господарювання, порядок, за допомогою якого реалізуються норми матеріального (господарського) права. Вивчення теми сприятиме розвитку навичок чіткого формулювання теоретичних положень: давати визначення поняттям предмету господарського процесуального права, методології, методу тощо.

При вивченні даної теми, слід звернути увагу на зв'язок з іншими галузями права. Господарське процесуальне право як одна з галузей системи вітчизняного права характеризується самостійними предметом і методом, добре розвиненою нормативною базою. Воно має своє призначення та відповідні принципи, на яких засноване регулювання відносин, що виникають під час вирішення господарських спорів.

Студенам необхідно ознайомитися із принципами господарського процесу, які зазначені у ст.2 ГПК України. До таких принципів віднесено верховенство права; рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом; гласність і відкритість судового процесу та його повне фіксування технічними засобами; змагальність сторін; диспозитивність; пропорційність; обов'язковість судового рішення; забезпечення права на апеляційний перегляд справи; забезпечення права на касаційне оскарження судового рішення у визначених законом випадках; розумність строків розгляду справи судом; неприпустимість зловживання процесуальними правами; відшкодування

судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення. Потрібно дослідити кожен із зазначених принципів та відповідні норми Кодексу.

Під час вивчення теми студенти повинні запам'ятати, що господарське судочинство здійснюється у порядку наказного та позовного провадження.

Система курсу “Господарський процес” передбачає вивчення норм, що регламентують господарський процес, які включають норми загальної та особливої частин. Потрібно ознайомитися з питаннями, що регулюють норми обох частин господарського процесуального права.

Первісним джерелом господарського процесуального права як і системи права, взагалі, є Конституція України. Джерелом господарського процесуального права є нормативно-правові акти, які вміщують правові норми, що регулюють господарське судочинство. Зокрема, Закон України «Про судоустрій та статус суддів» і Господарський процесуальний кодекс України, які становлять основу господарського процесуального законодавства.

Також необхідно засвоїти інформацію і про інші джерела господарського процесуального права.

Питання для самоконтролю

1. Що є предметом господарського процесуального права?
2. Дайте визначення господарського процесуального права як галузі права.
3. У чому полягає сутність господарських процесуальних відносин?
4. Перелічіть особливості господарських процесуальних відносин.
5. Які принципи є основою господарського судочинства?
6. Охарактеризуйте кожен із принципів, зазначених у ч.3 ст.2 ГПК України.
7. Наведіть перелік джерел господарського процесуального права

Термінологічне завдання: господарське процесуальне право як галузь права, господарський процес, принцип господарського судочинства, джерело господарського процесуального права.

Теми для написання рефератів:

1. Господарське процесуальне право — самостійна галузь права України.
2. Господарський процес і господарське процесуальне право.
3. Принципи господарського судочинства.
4. Джерела господарського процесуального права.
5. Порівняльна характеристика господарського і цивільного процесів.
6. Порівняльна характеристика господарського і адміністративного процесів.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.

2. Закон України «Про судоустрій і статус суддів».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
3. Закон України «Про судовий збір».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>
4. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.
5. Іванюта Н.В. Функції господарського судочинства: монографія. /– К.: Фенікс, 2018. – 516 с.
6. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.
7. Гоша І.О. Право на захист в умовах реформування господарського судочинства. / Вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». №50. Том 1. С. 124-126.
8. Канарик Ю.С. Принцип мови у контексті вдосконалення господарського судочинства / Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2017. Випуск 5. Т. 1. С. 132-134.
9. Іванюта Н.В. Характеристика регулятивної функції господарського процесуального права / Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2018. Випуск 1. Т. 1. С. 92-96.
10. Щербина В. Резнікова В. Сучасні тенденції розвитку господарського процесу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.9-27.
11. Устименко В. Удосконалення господарського процесу: економічно правові аспекти. / Право України. 2017. Випуск 9. С.27-34.
12. Подцерковний О. Проблеми в адаптації та наближенні до практики новел проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.35-44.
13. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.

Тема 2. Організація діяльності господарських судів в Україні

Самостійна робота – 4 години

Методичні рекомендації:

Відповідно до ст.1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» судова влада в Україні відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними законом. Судову владу реалізують судді та, у визначених законом випадках, присяжні шляхом здійснення правосуддя у рамках відповідних судових процедур.

Вивчення даної теми передбачає засвоєння студентами положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо правового статусу суддів у тому числі і господарських судів України.

Під час роботи над засвоєнням теми необхідно дослідити систему господарських судів України. Так, господарські суди становлять єдину систему

спеціалізованих судів, яка складається з:

- місцевих господарських судів,
- апеляційних господарських судів;
- Касаційного господарського суду.

Потрібно ознайомитися із питаннями щодо складу та компетенції місцевих та апеляційних господарських судів, Касаційного господарського суду в Україні та особливостями питань організації його діяльності.

Окрім цього, студентам необхідно звернути увагу на перелік прав та обов'язків суддів, ознайомитися з положеннями законодавства щодо незалежності та недоторканності суддів, а також нормами щодо складу та компетенції кваліфікаційних комісій суддів, щодо кваліфікаційної атестації суддів та дисциплінарної відповідальності суддів. Слід звернути увагу, що скасування або зміна судового рішення не має наслідком дисциплінарну відповідальність судді, який брав участь у його ухваленні, крім випадків, коли скасоване або змінене рішення ухвалено внаслідок умисного порушення норм права чи неналежного ставлення до службових обов'язків.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте систему господарських судів України.
2. Які повноваження мають місцеві господарські суди?
3. Які повноваження має голова місцевого господарського суду?
4. Які повноваження мають апеляційні господарські суди?
5. Які повноваження має голова апеляційного господарського суду?
6. Якими законодавчими актами визначено статус судді господарського суду?
7. Чим забезпечується незалежність судді господарського суду?
8. В чому полягає кваліфікаційне оцінювання?
9. Назвіть підстави дисциплінарної відповідальності судді господарського суду.
10. У яких випадках суддя господарського суду звільняється з посади?
11. У чому на вашу думку полягають особливості організації діяльності Касаційного господарського суду?

Термінологічне завдання: система господарських судів, права судді господарського суду, обов'язки судді господарського суду, дисциплінарне провадження щодо судді.

Теми для написання рефератів:

1. Правовий стан господарського суду в Україні.
2. Історія становлення і розвитку господарських судів України.
3. Місцевий господарський суд в системі господарських судів України.
4. Апеляційний господарський суд в системі господарських судів України.
5. Суд касаційної інстанції в системі господарських судів України.
6. Статус судді господарського суду.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.
2. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
3. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.
4. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.
5. Устименко В. Удосконалення господарського процесу: економічно правові аспекти. / Право України. 2017. Випуск 9. С.27-34.
6. Подцерковний О. Проблеми в адаптації та наближенні до практики новел проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.35-44.
7. Найченко А.М. Інформаційні технології в господарському судочинстві України та зарубіжних країн/ Науковий вісник публічного і приватного права. 2017. Випуск 6. Том 3. С. 9-13.
8. Найченко А.М. Електронне правосуддя й інститут електронних доказів у господарському процесі: можливості взаємодії. / Вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». №48. Том 1. С. 112-114.

Тема 3. Юрисдикція господарських судів.

Самостійна робота – 7 годин

Методичні рекомендації:

Вивчення даної теми передбачає засвоєння студентами положень глави 2 розділу 1 Господарського процесуального кодексу України.

Потрібно визначити поняття та види юрисдикції (підвідомчості) господарських справ. Положеннями Кодексу визначено такі види юрисдикції як предметна, інстанційна та територіальна. Потрібно засвоїти у чому полягає кожен із зазначених видів юрисдикції.

Особливу увагу студенти мають приділити дослідженню категорій справ, підвідомчих господарському суду. Господарські суди розглядають справи у спорах, що виникають у зв'язку із здійсненням господарської діяльності (крім справ, передбачених частиною другою статті 20), та інші справи у визначених законом випадках, зокрема:

1) справи у спорах, що виникають при укладанні, зміні, розірванні і виконанні правочинів у господарській діяльності, крім правочинів, стороною яких є фізична особа, яка не є підприємцем, а також у спорах щодо правочинів, укладених для забезпечення виконання зобов'язання, сторонами якого є юридичні особи та (або) фізичні особи - підприємці;

2) справи у спорах щодо приватизації майна, крім спорів про приватизацію державного житлового фонду;

3) справи у спорах, що виникають з корпоративних відносин, в тому числі у спорах між учасниками (засновниками, акціонерами, членами) юридичної особи або між юридичною особою та її учасником (засновником, акціонером, членом), у тому числі учасником, який вибув, пов'язані зі створенням, діяльністю, управлінням або припиненням діяльності такої юридичної особи, крім трудових спорів;

4) справи у спорах, що виникають з правочинів щодо акцій, часток, паїв, інших корпоративних прав в юридичній особі, крім правочинів у сімейних та спадкових правовідносинах;

5) справи у спорах щодо фінансових інструментів, зокрема щодо цінних паперів, в тому числі пов'язані з правами на цінні папери та правами, що виникають з них, емісією, розміщенням, обігом та погашенням цінних паперів, обліком прав на цінні папери, зобов'язаннями за цінними паперами, крім боргових цінних паперів, власником яких є фізична особа, яка не є підприємцем, та векселів, що використовуються у податкових та митних правовідносинах;

6) справи у спорах щодо права власності чи іншого речового права на майно (рухоме та нерухоме, в тому числі землю), реєстрації або обліку прав на майно, яке (права на яке) є предметом спору, визнання недійсними актів, що порушують такі права, крім спорів, стороною яких є фізична особа, яка не є підприємцем, та спорів щодо вилучення майна для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності, а також справи у спорах щодо майна, що є предметом забезпечення виконання зобов'язання, сторонами якого є юридичні особи та (або) фізичні особи - підприємці;

7) справи у спорах, що виникають з відносин, пов'язаних із захистом економічної конкуренції, обмеженням монополізму в господарській діяльності, захистом від недобросовісної конкуренції, в тому числі у спорах, пов'язаних з оскарженням рішень Антимонопольного комітету України, а також справи за заявами органів Антимонопольного комітету України з питань, віднесених законом до їх компетенції, крім спорів, які віднесені до юрисдикції Вищого суду з питань інтелектуальної власності;

8) справи про банкрутство та справи у спорах з майновими вимогами до боржника, стосовно якого відкрито провадження у справі про банкрутство, у тому числі справи у спорах про визнання недійсними будь-яких правочинів (договорів), укладених боржником; стягнення заробітної плати; поновлення на роботі посадових та службових осіб боржника, за винятком спорів про визначення та сплату (стягнення) грошових зобов'язань (податкового боргу), визначених відповідно до [Податкового кодексу України](#), а також спорів про визнання недійсними правочинів за позовом контролюючого органу на виконання його повноважень, визначених Податковим кодексом України;

9) справи за заявами про затвердження планів санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство;

10) справи у спорах щодо оскарження актів (рішень) суб'єктів господарювання та їх органів, посадових та службових осіб у сфері організації та здійснення господарської діяльності, крім актів (рішень) суб'єктів владних повноважень, прийнятих на виконання їхніх владних управлінських функцій, та спорів, стороною яких є фізична особа, яка не є підприємцем;

11) справи про оскарження рішень третейських судів та про видачу наказу на примусове виконання рішень третейських судів, утворених відповідно до [Закону України "Про третейські суди"](#), якщо такі рішення ухвалені у спорах, зазначених у цій статті;

12) справи у спорах між юридичною особою та її посадовою особою (у тому числі посадовою особою, повноваження якої припинені) про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі діями (бездіяльністю) такої посадової особи, за позовом власника (власників), учасника (учасників), акціонера (акціонерів) такої юридичної особи, поданим в її інтересах;

13) вимоги щодо реєстрації майна та майнових прав, інших реєстраційних дій, визнання недійсними актів, що порушують права на майно (майнові права), якщо такі вимоги є похідними від спору щодо такого майна або майнових прав чи спору, що виник з корпоративних відносин, якщо цей спір підлягає розгляду в господарському суді і переданий на його розгляд разом з такими вимогами;

14) справи у спорах про захист ділової репутації, крім спорів, стороною яких є фізична особа, яка не є підприємцем або самозайнятою особою;

15) інші справи у спорах між суб'єктами господарювання;

16) справи за заявами про видачу судового наказу, якщо заявником та боржником є юридична особа або фізична особа – підприємець;

17) справи, що виникають при укладанні, зміні, розірванні та виконанні договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, у тому числі концесійних договорів, крім спорів, розгляд яких здійснюється в порядку іншого судочинства;

18) справи у спорах щодо захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав та законних інтересів власників облігацій, що виникають між адміністратором за випуском облігацій та емітентом облігацій та/або особами, які надають забезпечення за такими облігаціями;

19) справи у спорах щодо оскарження рішення зборів власників облігацій.

20) справи у спорах між організацією водокористувачів та її членом або власником (користувачем) земельної ділянки сільськогосподарського призначення, включеної до території обслуговування відповідної організації водокористувачів, щодо набуття чи припинення членства в такій організації водокористувачів, укладання, зміни, розірвання, виконання організацією водокористувачів договорів, додаткових угод та іншої документації, яка відповідно до умов договору є його невід'ємною частиною, умов надання послуг організацією водокористувачів, визнання недійсними правочинів, вчинених організацією водокористувачів, а також щодо визначення території обслуговування організації водокористувачів; справи у спорах між власниками меліоративних систем або мереж та водокористувачами щодо умов забору, доставки води та її відведення.

Крім того, потрібно дослідити категорії справ, що розглядаються Вищим судом з питань інтелектуальної власності, перелік яких наведено у ч.2 ст. 20 Кодексу.

Вичаючи дану тему студенти також мають ознайомитися з питаннями щодо виключної підсудності, підставами та порядком передачі господарських справ з одного суду до іншого.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте зміст юрисдикції господарських судів.
2. Які справи підвідомчості господарським судам?
3. Які справи не підвідомчості господарським судам?
4. В чому полягає територіальна підсудність справ господарського суду?
5. Надайте характеристику територіальній підсудності справ пов'язаних із спорами, що виникають при укладанні, зміні та розірванні господарських договорів?
6. Як ви розумієте територіальну підсудність справ пов'язану із банкрутством?
7. Розкрийте поняття виключна територіальна підсудність справ господарського суду?
8. На яких підставах здійснюється передача справ з одного господарського суду до іншого господарського суду?
9. Ким приймається рішення про передачу справ з одного господарського суду до іншого господарського суду?

Термінологічне завдання: юрисдикція, предметна юрисдикція, інстанційна юрисдикція, територіальна юрисдикція, виключна підсудність.

Теми для написання рефератів:

1. Юрисдикція: поняття, види та роль.
2. Предметна юрисдикція господарських судів: загальна характеристика та проблемні питання.
3. Інстанційна юрисдикція господарських судів.
4. Визначення господарського суду, до юрисдикції якого належить вирішення господарського спору.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.
2. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.

3. Васильченко Т., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.

4. Іванова Г. С. Питання визначення підвідомчості справ господарським судам // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Юридичні науки". — 2022. — № 11. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2022-11-8398>

5. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.

6. Щербина В. Резнікова В. Сучасні тенденції розвитку господарського процесу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.9-27.

7. Устименко В. Удосконалення господарського процесу: економічно правові аспекти. / Право України. 2017. Випуск 9. С.27-34.

8. Подцерковний О. Проблеми в адаптації та наближенні до практики новел проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.35-44.

9. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.

Тема 4. Учасники судового процесу

Самостійна робота – 7 годин

Методичні рекомендації:

Вивчення даної теми займає важливе місце в оволодінні студентами положеннями норм Загальної частини Господарського процесуального права. Студентам потрібно засвоїти положення Глави 4 Розділу 1 Кодексу.

Перш за все потрібно ознайомитися з поняттям та складом учасників судового процесу. Слід звернути увагу, що відповідно до положень ст. 41 Кодексу:

- у справах позовного провадження учасниками справи є сторони та треті особи.
- при розгляді вимог у наказному провадженні учасниками справи є заявник та боржник.
- у справах можуть також брати участь органи та особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.
- у справах про оскарження рішення третейського суду та про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду учасниками справи є учасники третейського розгляду, а також особи, які не брали участі у третейському розгляді, якщо третейський суд вирішив питання про їхні права та (або) обов'язки.
- у справах про банкрутство склад учасників справи визначається [Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом".***](#) (Потрібно звернути увагу, що у тексті Кодексу зазначено вказаний Закон. Разом з цим, ведучи мову про нормативний акт, яким врегульовані питання щодо

банкрутства слід використовувати Кодекс України з процедур банкрутства).

Потрібно ознайомитися із правами та обов'язками учасників справи, перелік яких наведений у ст. 42 Кодексу, а також із положеннями ст. 43 щодо неприпустимості зловживання процесуальними правами.

Студенти мають вивчити положення щодо процесуальна правоздатність та дієздатність.

Сторонами в судовому процесі є позивач та відповідач. Необхідно дослідити переік прав та обов'язків сторін (ст.46 Кодексу). Також студенти повинні ознайомитися з нормами щодо: процесуальної співучасті; залучення до участі у справі іншого відповідача; заміни неналежного відповідача.

Серед учасників судового процесу самостійни виокремлюють треті особи в господарському процесі. Слід ознайомитися із поняттям та видами третіх осіб, переліком їх прав та обов'язків.

Статтею 52 Кодексу передбачено процесуальне правонаступництво. Необхідно ознайомитися із положеннями даної статті та з'ясувати у чому воно полягає.

Процесуальний статус суб'єктів захисту прав інших осіб – це також одне з питань яке має бути досліджено під час вивчення теми.

Параграфом 2 Глави 4 Розділу 1 ГПК України регламентовано питання щодо участі у судовому процесі представників. Необхідно засвоїти поняття та повноваження представника.

Завершуючи вивчення теми, потрібно дослідити положення Кодексу щодо інших учасники судового процесу. У статті 62 Кодексу зазначено, що учасниками судового процесу, крім учасників справи та їх представників, є помічник судді, секретар судового засідання, судовий розпорядник, свідок, експерт, експерт з питань права, перекладач, спеціаліст. Слід, дати визначення зазначених суб'єктів, з'ясувати перелік прав та обов'язків, а також особливості їх участі у справі.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть учасників судового процесу.
2. Які права та обов'язки мають учасники судового процесу?
3. Які випадки визнаються судом зловживання процесуальними правами?
4. Розкрийте зміст сторін в судовому процесі.
5. Розкрийте зміст прав та обов'язків сторін у господарському процесі.
6. За яких підстав можлива участь у справі кількох позивачів та відповідачів?
7. В чому полягає залучення до участі у справі іншого відповідача та заміна неналежного відповідача?
8. Розкрийте зміст процесуального правонаступництва?
9. Надайте визначення третіх осіб. Хто може ними бути?
10. Назвіть види третіх осіб та надайте їх характеристику.
11. Хто є представник у господарському процесі?
12. Якими документами підтверджуються повноваження представника?

13. За наявності яких підстав передбачається участь прокурора в суді у господарському процесі?

15. Охарактеризуйте поняття та особливості участі свідка як учасника судового процесу.

16. Надайте визначення таких учасників процесу як спеціаліст та експерт?

17. В чому полягає сутність і яке значення має участь у процесі спеціаліста та експерта?

Термінологічне завдання: учасники судового процесу, процесуальна правоздатність, процесуальна дієздатність, третя особа із самостійними вимогами, третя особа без самостійних вимог, процесуальне правонаступництво, представник, свідок, експерт, експерт з питань права, спеціаліст.

Теми для написання рефератів:

1. Учасники судового процесу: загальна характеристика.
2. Учасники господарського процесу: поняття та новели ГПК України редакції 2017.
3. Процесуальний статус сторін в господарському процесі.
4. Правовий стан прокурора в господарському процесі.
5. Треті особи в господарському процесі, їхні права і обов'язки.
6. Представництво в господарському процесі.
7. Участь експерта в господарському процесі.
8. Свідок як учасник судового процесу.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.

2. Васильченко Г., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.

3. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.

4. Лебідь В.І., Матвеев П.С., Матвеева С.П. Зразки документів з приватного права /– К.: Алерта, 2018. – 154 с.

5. Бойко В.Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. /– К.: Дакор, 2018. – 250 с.

6. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.

7. Гоша І.О. Право на захист в умовах реформування господарського судочинства. / Вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». №50. Том 1. С. 124-126.

8. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.

9. Григорчук М.В. Правова характеристика суб'єктів захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання в господарському суді / Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2017. Випуск 1. Т. 1. С. 109-113.

10. Турлова Ю.А. Вплив принципу рівності на діяльність прокурора в господарському судочинстві / Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2018. Випуск 2. Т. 1. С. 92-96.

11. Бутирська І.О. Правовий статус експерта з питань права у господарському процесі. / Вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». №48. Том 1. С. 108-111.

Тема5. Докази. Засоби процесуального примусу та забезпечення позову. Самостійна робота – 8 годин

Методичні рекомендації:

Вивчення теми передбачає ознайомлення та засвоєння студентами положень Глави 5 Розділу 1 Господарського процесуального кодексу України.

Потрібно визначити поняття доказів та засобів доказування, їх види. Доказами є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи. Ці дані встановлюються такими засобами: 1) письмовими, речовими і електронними доказами; 2) висновками експертів; 3) показаннями свідків.

Необхідно визначити у чому полягає обов'язок доказування і подання доказів, а також на кого його покладено.

Студенти повинні з'ясувати, у чому полягає належність доказів і допустимість засобів доказування. Необхідно звернути увагу, що ст. 75 Кодексу передбачені ідстави для звільнення від доказування.

Необхідно дослідити порядок та особливості подання та витребування доказів, огляду і дослідження письмових і речових доказів у місці їх знаходження.

Суд, який розглядає справу або заяву про забезпечення доказів, в разі виникнення потреби в збиранні доказів за межами його територіальної юрисдикції може доручити відповідному суду вчинити певні процесуальні дії. Потрібно з'ясувати поняття та порядок виконання судових доручень щодо збирання доказів.

Оцінка доказів, здійснюється відповідно до положень ст. 86 Кодексу. Важливо запам'ятати, що суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів.

Забезпечення доказів має важливе значення для вирішення спору. Потрібно дослідити підстави та порядок застосування заходів забезпечення доказів, а також способи забезпечення.

Під час вивчення теми студенти мають ознайомитися із поняттям та особливостями таких засобів доказування як письмові, речові та електронні докази, показання свідків та висновок експерта.

Також, вивчення теми передбачає ознайомлення та засвоєння студентами положень Глав 9 та 10 Розділу 1 Господарського процесуального кодексу України. Треба приділити час вивченню поняття, видів, підстав та порядку застосування заходів процесуального примусу та заходів забезпечення позову. Так, заходами процесуального примусу є процесуальні дії, що вчиняються судом у визначених Кодексом випадках з метою спонукання відповідних осіб до виконання встановлених в суді правил, добросовісного виконання процесуальних обов'язків, припинення зловживання правами та запобігання створенню протиправних перешкод у здійсненні судочинства. Заходи ж забезпечення позову вживаються з іншою метою, яку належить з'ясувати під час вивчення даного питання.

Необхідно звернути увагу на порядок скасування заходів забезпечення позову, а також на положення щодо відшкодування шкоди, завданої вжиттям забезпечення позову.

Питання для самоконтролю

1. Надайте визначення поняття докази. Назвіть види доказів та засоби доказування.
2. Визначіть роль доказів в судовому процесі.
3. Розкрийте зміст письмових доказів.
4. Розкрийте зміст речових доказів.
5. Розкрийте зміст електронних доказів.
8. Надайте характеристику показанням свідка як засібу доказування.
9. Яку роль відіграють у судовому процесі висновки експертів?
10. В чому полягає сутність доказування?
11. Які підстави звільнення від доказування передбачені ГПК України?
12. Що включає в себе предмет доказування?
13. Що ви розумієте під засобами процесуального примусу?
14. З якою метою можливе вжиття засобів забезпечення позову?
15. Назвіть засоби забезпечення позову.
16. Яки існує порядок відшкодування шкоди, завданої вжиттям заходів забезпечення позову?
17. Хто приймає рішення про відшкодування шкоди, заподіяної вжиттям заходів забезпечення позову?

Термінологічне завдання: докази, засоби доказування, належні докази, допустимі докази, допустимі докази, достовірні докази, письмові докази, речові докази, електронні докази, показання свідка, висновок експерта, висновок експерта в галузі права.

Теми для написання рефератів:

1. Доказування і докази в господарському процесі.
2. Заходи процесуального примусу.
3. Забезпечення позову.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.
2. Васильченко Г., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.
3. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.
4. Лебідь В.І., Матвеев П.С., Матвеева С.П. Зразки документів з приватного права /– К.: Алерта, 2018. – 154 с.
5. Бойко В.Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. /– К.: Дакор, 2018. – 250 с.
5. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.
7. Васильченко Т.В. Новели інституту доказування у господарському судочинстві./ Право України. 2017. Вип. 9. С. 146-153.
8. Найченко А.М. Електронний документ як доказ у господарському судочинстві./ Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2017. Випуск 6. Т. 1. С. 118-120.
9. Найченко А.М. Електронне правосуддя й інститут електронних доказів у господарському процесі: можливості взаємодії. / Вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». №48. Том 1. С. 112-114.
11. Присяжнюк О.О., Євсєєв О.П. Електронні докази у господарському процесі: проблеми формалізації. / Проблеми законності: акад. зб. Пр. Харків, 2011. Вип. 117. С. 13-23.
12. Бутирська І.О. Правовий статус експерта з питань права у господарському процесі. / Вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». №48. Том 1. С. 108-111.
13. Іванютина Н.В. Правова інформація у господарському судочинстві. / Вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». №46. Том 1. С. 92-95.

**Тема 6. Процесуальні строки. Судові витрати, виклики та повідомлення.
Самостійна робота – 4 години**

Методичні рекомендації:

Вивчення теми передбачає ознайомлення та засвоєння студентами положень Глави 8 Розділу 1 Господарського процесуального кодексу України.

Потрібно визначити поняття і види судових витрат.

Студентам необхідно ознайомитися із положеннями Закону України «Про судовий збір», яким встановлюється розмір судового збору, порядок його сплати, повернення і звільнення від сплати.

Також, слід приділити увагу дослідженню витрат, пов'язані з розглядом справи, до яких належать витрати на професійну правничу допомогу, витрати пов'язані із залученням свідків, експертів, спеціалістів та перекладачів, витрати, пов'язані з витребуванням та оглядом доказів, вчиненням інших дій.

Питання розподілу судових витрат та його порядок описано у ст.ст. 129, 130 Кодексу. Необхідно звернути увагу, що відповідно до п. 14 ст. 129 Кодексу у разі якщо суд апеляційної, касаційної інстанції, не передаючи справи на новий розгляд, змінює рішення або ухвалює нове, цей суд відповідно змінює розподіл судових витрат.

При вивченні положень Глави 6 Розділу 1 Кодексу «Процесуальні строки», слід визначити поняття строків та значення строків у господарському процесі. Такі строки поділяються на ті, що встановлюються законом, та ті що встановлюються судом. Студентам необхідно дослідити питання встановлення та обчислення процесуальних строків. Потрібно вивчити наслідки закінчення та зупинення процесуальних строків, а також дослідити обставини поновлення та продовження процесуальних строків.

Судові виклики і повідомлення є важливою складовою процесу розгляду справи, а тому треба приділити час для ознайомлення з відповідними положеннями Кодексу. Виклики і повідомлення здійснюються шляхом вручення ухвали в порядку, передбаченому для вручення судових рішень. Необхідно ознайомитися із порядком офіційного оприлюднення оголошень у справах.

Питання для самоконтролю

1. Що входить до складу судових витрат?
2. Назвіть випадки коли не справляється судовий збір?
3. В якому порядку розподіляється сума судового збору між сторонами?
4. Який орган вирішує питання про повернення судових витрат?
5. Який існує порядок встановлення та обчислення процесуальних строків.
6. Наведіть приклади встановлення процесуальних строків.
7. Що передбачає «розумність» строку розгляду справи?
8. В якому порядку відбувається зупинення та поновлення процесуальних строків?
9. Якою особою має провадитися відновлення та продовження процесуальних строків?
10. Назвіть випадки відновлення та продовження процесуальних строків.
11. Назвіть підстави та порядок зупинення провадження у справі господарським судом.

Термінологічне завдання: судові витрати, судовий збір, процесуальний строк, розумність строку, поновлення процесуального строку, зупинення процесуального строку.

Теми для написання рефератів:

1. Судові витрати у господарському судочинстві.
2. Процесуальні строки у господарському судочинстві.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.
2. Закон України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>
3. Васильченко Т., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.
4. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.
5. Лебідь В.І., Матвеєв П.С., Матвеєва С.П. Зразки документів з приватного права /– К.: Алерта, 2018. – 154 с.
6. Бойко В.Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. /– К.: Дакор, 2018. – 250 с.
7. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.
8. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.
9. Васильченко Т.В. Новели інституту доказування у господарському судочинстві./ Право України. 2017. Вип. 9. С. 146-153.
10. Вербіцька М.В. Деякі аспекти судових витрат у господарському процесі. / Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2017. Випуск 3. Т. 1. С. 133-136.

Тема 7. Наказне провадження.

Самостійна робота – 6 годин

Методичні рекомендації:

Однією з новел редакції Господарського процесуального кодексу України 2017 року стало наказне провадження – спрощена форма судочинства, що передбачена для розгляду справ за заявами про стягнення грошових сум незначного розміру, щодо яких відсутній спір або про його наявність заявнику невідомо.

Під час вивчення теми студентам потрібно ознайомитися та засвоїти положення Розділу II Господарського процесуального кодексу України. Слід

з'ясувати поняття та умови наказного провадження, форму і зміст заяви про видачу судового наказу, порядок її розгляду. Необхідно ознайомитися із підставами та наслідки відмови у видачі судового наказу, змістом судового наказу, а також формою і змістом заяви про скасування судового наказу, порядком її розгляду. Треба звернути увагу на набрання судовим наказом законної сили.

Студенти повинні засвоїти, що судовий наказ є особливою формою судового рішення. Із заявою про видачу судового наказу може звернутися особа, якій належить право вимоги. Заявником та боржником в наказному провадженні можуть бути юридичні особи та фізичні особи - підприємці. Судовий наказ може бути видано тільки за вимогами про стягнення грошової заборгованості за договором, укладеним у письмовій (в тому числі електронній) формі, якщо сума вимоги не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Особа має право звернутися до суду з вимогами, визначеними у частині першій статті 148 ГПК, в наказному або спрощеному позовному провадженні на свій вибір. Заява про видачу судового наказу подається до суду першої інстанції за загальними правилами підсудності, встановленими ГПК для подання позовної заяви. Заява про видачу судового наказу подається до суду у письмовій формі та підписується заявником. Заявник має право відкликати заяву про видачу судового наказу до її розгляду судом.

Заява про скасування судового наказу не пізніше наступного дня передається судді, визначеному у порядку, встановленому статтею 32 ГПК. Заява боржника про скасування судового наказу, подана після закінчення строку, встановленого частиною першою статті 157 ГПК, повертається, якщо суд за заявою особи, яка її подала, не знайде підстав для поновлення строку для подання цієї заяви. У разі відсутності підстав для повернення заяви про скасування судового наказу суддя не пізніше двох днів після її подання постановляє ухвалу про скасування судового наказу, в якій роз'яснює заявнику (стягувачу) його право звернутися до суду із тими самими вимогами в порядку спрощеного позовного провадження. В ухвалі про скасування судового наказу суд за клопотанням боржника вирішує питання про поворот виконання судового наказу в порядку, встановленому статтею 333 ГПК.

У разі ненадходження до суду заяви від боржника про скасування судового наказу протягом п'яти днів після закінчення строку на її подання судовий наказ набирає законної сили.

Суд може внести виправлення до судового наказу, визнати його таким, що не підлягає виконанню або відстрочити чи розстрочити або змінити спосіб чи порядок його виконання в порядку, встановленому статтями 328, 331 ГПК.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть особливості наказного провадження.
2. Який порядок видачі судового наказу?
3. За яких підстав суд відмовляє у видачі судового наказу?
4. У якому порядку здійснюється скасування судового наказу?

5. Коли набирає законної сили судовий наказ?

Термінологічне завдання: наказне провадження, судовий наказ, заяви у наказному провадженні.

Теми для написання рефератів:

1. Наказне провадження як особлива форма господарського судочинства.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.

2. Васильченко Г., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.

3. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.

4. Лебідь В.І., Матвеев П.С., Матвеева С.П. Зразки документів з приватного права /– К.: Алерта, 2018. – 154 с.

5. Бойко В.Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. /– К.: Дакор, 2018. – 250 с.

6. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.

7. Подцерковний О. Проблеми в адаптації та наблизенні до практики новел проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.35-44.

8. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.

9. Джепа Ю.А. Поняття та особливості наказного провадження за господарським процесуальним кодексом України/ Науковий вісник публічного і приватного права. 2018. Випуск 3. Том 1. С. 66-70.

10. Про відсутність підстав для перегляду судових рішень у зв'язку з виключними обставинами (п.2 ч.3 ст. 320 Господарського процесуального кодексу України)/ Право України. 2018. Випуск 2. С.255-262.

Змістовий модуль 2. Вирішення справ господарськими судами.

Порядок перегляду і виконання рішень.

Тема 8. Позовне провадження.

Самостійна робота – 10 годин

Методичні рекомендації:

Під час вивчення теми студентам потрібно ознайомитися та засвоїти положення Розділу III Господарського процесуального кодексу України.

Слід з'ясувати поняття і види заяв по суті справи. У поточній редакції Кодексу передбачений чіткий перелік процесуальних документів, що подаються учасниками справи. Ці документи поділяються на заяви по суті справи та заяви з процесуальних питань. До заяв по суті справи належать: позовна заява, відзив, відповідь на відзив, заперечення, пояснення третьої особи. Потрібно дослідити зміст та особливості вказаних заяв.

Студенти повинні запам'ятати, що позовна заява – подається у письмовій формі та повинна відповідати вимогам, встановленим процесуальним законом. Відзив – подається відповідачем у строк, встановлений судом, який не може бути меншим ніж 15 днів з дня вручення ухвали про відкриття провадження у справі. Відповідь на відзив – подається позивачем з приводу доводів, викладених у відзиві, у строк, встановлений судом. Заперечення – подається відповідачем з приводу доводів, викладених у відповіді на відзив, у строк, встановлений судом. Пояснення третьої особи – подається третьою особою з викладенням аргументів на підтримку позову або заперечення проти нього. Пояснення подаються у строк, встановлений судом.

Крім того, до заяв з процесуальних питань належать заяви, клопотання та заперечення, в яких учасники процесу викладають свої вимоги, заперечення, аргументи та пояснення з процесуальних питань. Вперше у новій редакції процесуальних кодексів встановлені загальні вимоги до заяв, клопотань і заперечень, які подаються у письмовій формі. Недодержання цих вимог має наслідком повернення документів без розгляду.

Розгляд справи в порядку загального позовного провадження передбачає проходження всіх передбачених кодексом стадій судового процесу, а саме:

- подання до відповідного суду позову, який відповідає вимогам процесуального закону;

- вирішення питання про відкриття провадження у справі (або залишення позовної заяви без руху, повернення позову, відмова у відкритті провадження);

- підготовче провадження, під час якого учасники подають суду заяви по суті справи, а також клопотання з процесуальних питань. У підготовчому провадженні суд проводить підготовче судове засідання, де розглядає клопотання учасників, вирішує питання залучення третіх осіб, витребування доказів, призначення експертизи, примирення сторін, колегіального розгляду справи та інші процесуальні питання. За результатами підготовчого судового засідання суд може залишити позов без розгляду, закрити провадження у справі або закрити підготовче провадження та призначити справу до розгляду по суті. У випадку визнання позову відповідачем суд може у підготовчому засіданні ухвалити рішення по суті спору;

- розгляд справи по суті, що включає такі етапи: відкриття розгляду справи по суті (встановлення явки учасників, оголошення складу суду, роз'яснення учасникам їхніх прав та обов'язків, розгляд клопотань); з'ясування обставин справи та дослідження доказів (вступне слово учасників, питання, дослідження судом доказів, додаткові пояснення учасників); судові дебати (заключне слово учасників, репліки);

- ухвалення судом рішення по суті справи (новою редакцією цивільного і господарського процесуального кодексів передбачена можливість у певних випадках вирішувати питання про судові витрати в окремому судовому засіданні вже після ухвалення рішення по суті).

Під час вивчення даної теми студентам необхідно ознайомитися з порядком та особливостями відкриття провадження у справі. Слід звернути увагу на об'єднання та роз'єднання позовів, підстави залишення позовної заяви без руху та повернення позовної заяви, а також на умови відмови у відкритті провадження у справі.

Необхідно з'ясувати завдання та строки підготовчого провадження, зміст відзиву на позовну заяву, поняття зустрічного позову та порядок його розгляду. Необхідно ознайомитися із характеристикою, метою, порядком і строком проведення підготовчого засідання, а також із судовими рішеннями, що ухвалює суд у підготовчому засіданні.

За згодою сторін до початку розгляду справи по суті передбачено можливість врегулювання спору за участю судді. Студентам потрібно ознайомитися із зазначеним порядком та його особливостями. Відмова позивача від позову. Визнання позову відповідачем. Мирова угода: поняття, порядок укладення та виконання.

Важливим етапом у дослідженні даної теми є вивчення положень Глави 6 Розділу III Кодексу «Розгляд справи по суті», за наслідками чого студенти повинні з'ясувати та засвоїти загальні положення, завдання та строк розгляду справи по суті, особливості проведення судових засідань. Потрібно звернути увагу на дослідження відкриття розгляду справи по суті; суті з'ясування обставин та дослідження доказів; значення, підстави та наслідки відкладення розгляду справи та перерви в судовому засіданні.

Важливо ретельно вивчити положення параграфу 4 Глави 6 Розділу III Кодексу «Судові дебати та ухвалення рішення». Студенти мають ознайомитися із порядком та формами фісування судового процесу, поняттям та порядком складання протоколу.

Зупинення провадження у справі та його поновлення відбувається за наявності конкретних підстав та у певному порядку, які також мають бути досліджені.

Суд залишає позов без розгляду у випадках, передбачених ч.1 ст 226 Кодексу. Потрібно дослідити зазначені підстави та звернути увагу, що після усунення обставин, що були підставою для залишення позову без розгляду, особа має право звернутися до суду повторно.

Закриття провадження у справі здійснюється судом з підстав, передбачених ст. 231 Кодексу. Студентам необхідно ознайомитися із вказаними підставами та з'ясувати його наслідки.

Також, потрібно ознайомитися із питаннями прийняття рішення судом. Судовими рішеннями є ухвали, рішення, постанови та судові накази. Студенти мають визначити поняття, порядок ухвалення та зміст рішень.

Необхідно звернути увагу та запам'ятати, що ухвала набирає законної сили негайно після її оголошення, якщо інше не передбачено Кодексом

чи Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом"***, а ухвали, постановлені судом поза межами судового засідання або в судовому засіданні у разі неявки всіх учасників справи, розгляду справи без повідомлення (виклику) учасників справи, набирають законної сили з моменту їх підписання суддею (суддями). *** (Потрібно звернути увагу, що у тексті Кодексу зазначено вказаний Закон. Разом з цим, ведучи мову про нормативний акт, який врегульовані притання щодо банкрутства слід використовувати Кодекс України з процедур банкрутства).

В свою чергу, рішення господарського суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо апеляційну скаргу не було подано, а у разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закритті апеляційного провадження або прийняття постанови суду апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Слід звернути увагу на особливості та порядок постановлення судом окремої ухвали.

Крім того, студенти мають ознайомитися із порядком та особливостями розгляду справ в порядку спрощеного позовного провадження.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення письмових заяв учасників справи?
2. Охарактеризуйте позов як заяву у господарському судочинстві?
3. Яким вимогам має відповідати позовна заява?
4. Які документи необхідно додавати до позовної заяви?
5. Що ви розумієте під відзивом на позовну заяву?
6. Що таке зустрічний позов?
7. Назвіть можливі рішення судді відносно позовної заяви після її отримання?
8. Які підстави повернення позовної заяви?
9. Які існують підстави відмови у прийнятті позовної заяви?
10. В чому сутність і завдання підготовчого провадження.?
11. Назвіть, які дії вживає суддя по підготовці справи до розгляду.
12. За якою категорією спорів не допускається врегулювання спору за участю судді?
13. В якому порядку здійснюється розгляд позовної заяви?
14. Яке рішення приймає суд у разі відмови позивача від позову, визнання позову відповідачем?
15. В чому сутність мирової угоди сторін?
16. Назвіть підстави зупинення та поновлення провадження у справі.
17. Назвіть підстави закриття провадження у справі.
18. В якому випадку господарський суд залишає позов без розгляду?
19. Які види судових рішень передбачає господарський процес?
20. Які питання вирішує суд під час ухвалення рішення?

21. Розкрийте зміст такого виду судового рішення як рішення.
22. Щодо якого кола питань господарським судом постановлюється ухвала?
22. Надайте характеристику окремої ухвали?
23. Коли судові рішення набирають законної сили?

Термінологічне завдання: позовне провадження, заяви по суті права, заяви з процесуальних питань, відзив на позов, зустрічний позов, підготовче засідання, мирова угода, судові дебати, протокол, судове рішення, окрема ухвала, набрання законної сили рішенням, спрощене позовне провадження.

Теми для написання рефератів:

1. Позовна форма захисту права в господарському процесі.
2. Письмові заяви учасників справи.
3. Порухення провадження у справі в господарському суді як стадія господарського процесу.
4. Вирішення господарських спорів у першій інстанції.
5. Підготовче провадження.
6. Врегулювання спору за участю судді.
7. Поняття і види судових рішень господарських судів.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.
2. Васильченко Г., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.
3. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.
4. Лебідь В.І., Матвеев П.С., Матвеева С.П. Зразки документів з приватного права /– К.: Алерта, 2018. – 154 с.
5. Бойко В.Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. /– К.: Дакор, 2018. – 250 с.
6. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.
7. Подцерковний О. Проблеми в адаптації та наближенні до практики новел проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.35-44.
8. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.
9. Найченко А.М. Інформаційні технології в господарському судочинстві України та зарубіжних країн/ Науковий вісник публічного і приватного права. 2017. Випуск 6. Том 3. С. 9-13.

Тема 9. Апеляційне провадження.

Самостійна робота – 8 годин

Методичні рекомендації:

Вивчення даної теми передбачає засвоєння студентами положень Глави 1 Розділу IV Господарського процесуального кодексу України.

Необхідно звернути увагу на перелік суб'єктів, яким нанадо право апеляційного оскарження. Відповідно до ч.1 ст. 254 Кодексу право подати апеляційну скаргу на рішення суду першої інстанції мають учасники справи, особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки.

Визначення апеляційної інстанції передбачає, що судом апеляційної інстанції у господарських справах є апеляційний господарський суд, у межах апеляційного округу де знаходиться місцевий господарський суд, який ухвалив судові рішення, що оскаржується, якщо інше не передбачено Кодексом. Слід звернути увагу, що в апеляційному порядку судові рішення апеляційних господарських судів, ухвалені ними як судами першої інстанції, переглядає Верховний Суд, а Апеляційна палата Вищого суду з питань інтелектуальної власності переглядає в апеляційному порядку судові рішення, ухвалені Вищим судом з питань інтелектуальної власності.

Студенти мають дослідити порядок та строк подання апеляційної скарги, її форму і зміст.

Судовими рішення, що можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, є рішення та ухвали суду. Перелік ухвал суду першої інстанції, що можуть бути оскаржені в апеляційному порядку окремо від рішення є вичерпним. Його наведено у ст. 255 Кодексу.

Під час вивчення теми необхідно ознайомитися із порядком, підставами та наслідками залишення без руху та повернення апеляційної скарги, порядком прийняття та розгляду апеляційної скарги. Необхідно дати визначення відзиву на апеляційну скаргу, з'ясувати у чому полягає відкликання, доповнення чи зміна апеляційної скарги.

Досліджуючи особливості безпосереднього апеляційного розгляду, потрібно звернути увагу на межі перегляду справи в апеляційній інстанції. Слід звернути увагу, що суд апеляційної інстанції переглядає справу за наявними у ній і додатково поданими доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги; досліджує докази, що стосуються фактів, на які учасники справи посилаються в апеляційній скарзі та (або) відзиві на неї; докази, які не були подані до суду першої інстанції, приймаються судом лише у виняткових випадках, якщо учасник справи надав докази неможливості їх подання до суду першої інстанції з причин, що об'єктивно не залежали від нього; не приймаються і не розглядаються позовні вимоги та підстави позову, що не були предметом розгляду в суді першої інстанції. Крім цього, суд не обмежений доводами та вимогами апеляційної скарги, якщо під час розгляду справи буде встановлено

порушення норм процесуального права, які є обов'язковою підставою для скасування рішення, або неправильне застосування норм матеріального права.

Студентам потрібно ознайомитися із порядком та строками розгляду апеляційної скарги, повноваженнями суду апеляційної інстанції.

Підстави для скасування або зміни рішення наведені у ст. 277 Кодексу. Потрібно їх дослідити та запам'ятати, що підставами для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни судового рішення є: 1) нез'ясування обставин, що мають значення для справи; 2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд першої інстанції визнав встановленими; 3) невідповідність висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції, встановленим обставинам справи; 4) порушення норм процесуального права або неправильне застосування норм матеріального права.

Також слід звернути увагу, що порушення норм процесуального права є обов'язковою підставою для скасування судового рішення суду першої інстанції та ухвалення нового судового рішення, якщо: 1) справу розглянуто неповноважним складом суду; 2) в ухваленні судового рішення брав участь суддя, якому було заявлено відвід і підстави його відводу визнано судом апеляційної інстанції обґрунтованими, якщо апеляційну скаргу обґрунтовано такою підставою; 3) справу (питання) розглянуто господарським судом за відсутності будь-якого учасника справи, не повідомленого належним чином про дату, час і місце засідання суду (у разі якщо таке повідомлення є обов'язковим), якщо такий учасник справи обґрунтовує свою апеляційну скаргу такою підставою; 4) суд прийняв судові рішення про права, інтереси та (або) обов'язки осіб, що не були залучені до участі у справі; 5) судові рішення не підписано будь-ким із суддів або підписано не тими суддями, які зазначені у рішенні; 6) судові рішення ухвалено суддями, які не входили до складу колегії, що розглядала справу; 7) суд розглянув у порядку спрощеного позовного провадження справу, яка підлягала розгляду за правилами загального позовного провадження.

Питання для самоконтролю

1. Хто має право на апеляційне оскарження?
2. Які ухвали місцевого господарського суду можуть бути оскаржені в апеляційному порядку?
3. Розкрийте порядок подання апеляційної скарги.
4. В які строки подається апеляційна скарга?
5. За яких підстав щодо апеляційної скарги приймається рішення щодо залишення без руху?
6. За яких підстави господарський суд приймає рішення про повернення апеляційної скарги?
7. Опишіть порядок розгляду апеляційної скарги.
8. Який строк встановлений для розгляду апеляційної скарги?
9. В чому полягає особливість апеляційного оскарження та апеляційного

- перегляду ухвал господарського суду першої інстанції?
10. Розкрийте повноваження суду апеляційної інстанції.
11. Коли набирає чинності рішення суду апеляційної інстанції?
12. Який зміст має постанова суду апеляційної інстанції?

Термінологічне завдання: суд апеляційної інстанції, апеляційна скарга, відзив на апеляційну скаргу, строк апеляційного оскарження, порушення норм матеріального права.

Теми для написання рефератів:

1. Перевірка рішення, ухвали, постанови господарського суду в апеляційному порядку.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.
2. Васильченко Т., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.
3. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.
4. Лебідь В.І., Матвеев П.С., Матвеева С.П. Зразки документів з приватного права /– К.: Алерта, 2018. – 154 с.
4. Бойко В.Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. /– К.: Дакор, 2018. – 250 с.
5. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.
6. Подцерковний О. Проблеми в адаптації та наблизенні до практики новел проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.35-44.
7. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.
8. Найченко А.М. Інформаційні технології в господарському судочинстві України та зарубіжних країн/ Науковий вісник публічного і приватного права. 2017. Випуск 6. Том 3. С. 9-13.

Тема 10. Касаційне провадження.

Самостійна робота – 8 годин

Методичні рекомендації:

Вивчення даної теми передбачає засвоєння студентами положень Глави 2 Розділу IV Господарського процесуального кодексу України.

Необхідно звернути увагу на перелік суб'єктів, яким нанадо право апеляційного оскарження. Відповідно до 287 Кодексу право подати касаційну скаргу мають учасники справи та особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки. Необхідно звернути увагу на дослідження переліку рішень, які можуть бути оскаржені у касаційному порядку.

Підставами касаційного оскарження є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права. Не підлягають касаційному оскарженню: 1) рішення, ухвали суду першої інстанції та постанови, ухвали суду апеляційної інстанції у справах, рішення у яких підлягають перегляду в апеляційному порядку Верховним Судом; 2) судові рішення у малозначних справах та у справах з ціною позову, що не перевищує п'ятиста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, крім випадків, якщо: а) касаційна скарга стосується питання права, яке має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики; б) особа, яка подає касаційну скаргу, відповідно до цього Кодексу позбавлена можливості спростувати обставини, встановлені оскарженим судовим рішенням, при розгляді іншої справи; в) справа становить значний суспільний інтерес або має виняткове значення для учасника справи, який подає касаційну скаргу; г) суд першої інстанції відніс справу до категорії малозначних помилково.

Студенти мають дослідити порядок та строк подання касаційної скарги, її форму і зміст.

Судовими рішення, що можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, є рішення та ухвали суду, перелік яких наведено уч. 1 ст. 287 Кодексу.

Під час вивчення теми необхідно ознайомитися із порядком, підставами та наслідками залишення без руху та повернення касаційної скарги, порядком прийняття та розгляду касаційної скарги. Необхідно дати визначення відзиву на касаційну скаргу, з'ясувати у чому полягає відмова від касаційної скарги.

Досліджуючи особливості безпосереднього касаційного розгляду, потрібно звернути увагу на межі перегляду справи в касаційній інстанції. Слід звернути увагу, що переглядаючи у касаційному порядку судові рішення, суд касаційної інстанції в межах доводів та вимог касаційної скарги та на підставі встановлених фактичних обставин справи перевіряє правильність застосування судом першої чи апеляційної інстанції норм матеріального і процесуального права. Суд касаційної інстанції не має права встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені у рішенні або постанові суду чи відхилені ним, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими, збирати чи приймати до розгляду нові докази або додатково перевіряти докази. У суді касаційної інстанції не приймаються і не розглядаються вимоги, що не були предметом розгляду в суді першої інстанції. Зміна предмета та підстав позову у суді касаційної інстанції не допускається. Суд не обмежений доводами та вимогами касаційної скарги, якщо під час розгляду справи буде виявлено порушення норм процесуального права, які є обов'язковою підставою для скасування рішення, або неправильне застосування норм матеріального права.

Студентам потрібно ознайомитися із порядком та строками розгляду апеляційної скарги.

Повноваженнями суду апеляційної інстанції викладені у ст. 308 Кодексу. Суд касаційної інстанції за результатами розгляду касаційної скарги має право: 1) залишити судові рішення судів першої інстанції та апеляційної інстанції без змін, а скаргу без задоволення; 2) скасувати судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій повністю або частково і передати справу повністю або частково на новий розгляд, зокрема за встановленою підсудністю або для продовження розгляду; 3) скасувати судові рішення повністю або частково і ухвалити нове рішення у відповідній частині або змінити рішення, не передаючи справи на новий розгляд; скасувати постанову суду апеляційної інстанції повністю або частково і залишити в силі рішення суду першої інстанції у відповідній частині; 5) скасувати судові рішення суду першої та апеляційної інстанцій повністю або частково і закрити провадження у справі чи залишити позов без розгляду у відповідній частині; 6) у передбачених Кодексом випадках визнати нечинними судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій повністю або частково і закрити провадження у справі у відповідній частині; 7) у передбачених Кодексом випадках скасувати свою постанову (повністю або частково) і прийняти одне з рішень, зазначених в пунктах 1-6 частини першої цієї статті.

Студентам необхідно ретельно дослідити та вивчити підстави для скасування або зміни рішень повністю або частково, а також наслідки таких рішень суду касаційної інстанції. Для цього слід детально дослідити положення ст.ст. 310-313 Кодексу.

Необхідно з'ясувати зміст постанови суду касаційної інстанції, який описується ст. 315 Кодексу.

Окремим питанням є вивчення положень щодо порядку розгляду касаційних скарг на ухвали господарських судів. Відповідно до ч.1 ст. 304 Кодексу ухвали судів першої та апеляційної інстанцій можуть бути оскаржені в касаційному порядку у випадках, передбачених [п. 2](#) і [3](#) частини першої статті 287 Кодексу. Студентам потрібно дослідити порядок та особливості розгляду касаційних скарг даної категорії.

Слід звернути увагу, що вказівки, що містяться у постанові суду касаційної інстанції, є обов'язковими для суду першої та апеляційної інстанцій під час нового розгляду справи. Постанова суду касаційної інстанції не може містити вказівок для суду першої або апеляційної інстанції про достовірність чи недостовірність того чи іншого доказу, про переваги одних доказів над іншими, про те, яка норма матеріального права повинна бути застосована і яке рішення має бути прийнято за результатами нового розгляду справи.

Питання для самоконтролю.

1. Хто має право на касаційне оскарження?
2. Чи можуть ухвали господарських судів бути оскаржені в касаційному порядку?

3. Розкрийте порядок подання касаційної скарги.
4. В якому порядку і в які строки подається касаційна скарга?
5. В яких межах суд касаційної інстанції переглядає справу?
6. За яких підстав суд приймає рішення про залишення без руху касаційної скарги?
7. За яких підстав суд приймає рішення про повернення касаційної скарги?
8. Опишіть порядок розгляду касаційної скарги.
9. Який встановлений строк розгляду касаційної скарги?
10. Які повноваження має суд касаційної інстанції?
11. Який зміст має постанова суду касаційної інстанції?
12. Коли набирає законної сили судове рішення суду касаційної інстанції?

Термінологічне завдання: суд касаційної інстанції, касаційна скарга, відзив на касаційну скаргу, строк касаційного оскарження.

Теми для написання рефератів:

1. Перевірка рішення, ухвали, постанови господарського суду в касаційному порядку.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.

2. Васильченко Т., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.

3. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.

4. Лебідь В.І., Матвеев П.С., Матвеева С.П. Зразки документів з приватного права /– К.: Алерта, 2018. – 154 с.

5. Бойко В.Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. /– К.: Дакор, 2018. – 250 с.

6. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.

7. Подцерковний О. Проблеми в адаптації та наблизенні до практики новел проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.35-44.

8. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.

9. Найченко А.М. Інформаційні технології в господарському судочинстві України та зарубіжних країн/ Науковий вісник публічного і приватного права. 2017. Випуск 6. Том 3. С. 9-13.

Тема 11. Перегляд судових рішень за нововиявленим або виключними обставинами.

Самостійна робота – 6 годин

Методичні рекомендації:

Вивчення даної теми передбачає засвоєння студентами положень Глави 3 Розділу IV Господарського процесуального кодексу України.

Перш за все студентам потрібно досягнути визначеності щодо поняття нововиявлених та виключних обставин, а також з'ясувати які саме обставини відносяться до зазначених категорій.

Так, слід засвоїти, що підставами для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами є: 1) істотні для справи обставини, що не були встановлені судом та не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи; 2) встановлений вироком або ухвалою про закриття кримінального провадження та звільнення особи від кримінальної відповідальності, що набрали законної сили, факт надання завідомо неправильного висновку експерта, завідомо неправдивих показань свідка, завідомо неправильного перекладу, фальшивості письмових, речових чи електронних доказів, що потягли за собою ухвалення незаконного рішення у цій справі; 3) скасування судового рішення, яке стало підставою для ухвалення судового рішення, що підлягає перегляду. Разом з тим, необхідно звернути увагу, що не є підставою для перегляду рішення суду за нововиявленими обставинами: 1) переоцінка доказів, оцінених судом у процесі розгляду справи; 2) докази, які не оцінювалися судом, стосовно обставин, що були встановлені судом.

Підставами ж для перегляду судових рішень у зв'язку з виключними обставинами є: 1) встановлена Конституційним Судом України неконституційність (конституційність) закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого (не застосованого) судом при вирішенні справи, якщо рішення суду ще не виконане; 2) встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні цієї справи судом; 3) встановлення вироком суду, що набрав законної сили, вини судді у вчиненні кримінального правопорушення, внаслідок якого було ухвалено судове рішення.

Також під час вивчення теми потрібно ознайомитися із порядком і строком подання заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, її формою і змістом, порядком та особливостями перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами або виключними обставинами.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть підстави перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами.
2. Назвіть підстави перегляду судових рішень за виключними обставинами.
3. Якій формі і змісту має відповідати заява про перегляд рішення за нововиявленими (виключними) обставинами?

4. У який строк і порядок подається заява про перегляд рішення за нововиявленими (виключними) обставинами?
5. Які документи необхідно додати до заяви про перегляд рішення за нововиявленими (виключними) обставинами?
6. У який строк та в якому порядку розглядається заява про перегляд рішення, ухвали, постанови за нововиявленими обставинами?
7. Назвіть повноваження господарського суду під час перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
8. За яких умов господарський суд вправі змінити або скасувати судове рішення за нововиявленими обставинами?

Термінологічне завдання: нововиявлені обставини, виключні обставини.

Теми для написання рефератів:

1. Перегляд рішення, ухвали, постанови господарського суду за нововиявленими обставинами.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.
2. Васильченко Г., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.
3. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.
4. Лебідь В.І., Матвеев П.С., Матвеева С.П. Зразки документів з приватного права /– К.: Алерта, 2018. – 154 с.
5. Бойко В.Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. /– К.: Дакор, 2018. – 250 с.
6. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.
7. Подцерковний О. Проблеми в адаптації та наближенні до практики новел проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.35-44.
8. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.
9. Про відсутність підстав для перегляду судових рішень у зв'язку з виключними обставинами (п.2 ч.3 ст. 320 Господарського процесуального кодексу України)./ Право України. 2018. Випуск 2. С.255-262.

Тема 12. Виконання рішення у господарських справах. **Самостійна робота – 5 годин**

Методичні рекомендації:

Відповідно до статті 129¹ Конституції України судове рішення є обов'язковим до виконання, держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку, контроль за виконанням судового рішення здійснює суд.

Вивчення даної теми передбачає засвоєння студентами положень Розділу V Господарського процесуального кодексу України, а також Закону України "Про виконавче провадження".

Вивчення теми передбачає, ознайомлення студентів зі змістом, порядком і строком пред'явлення до виконання наказ господарського суду, поняттям та обставинами відстрочення або розстрочення виконання рішення, зміни способу та порядку виконання рішення, ухвали, постанови, підставами та порядком зупинення виконання судового рішення.

Також студентам необхідно дослідити поняття повороту виконання рішення суда, з'ясувати підстави та порядок його реалізації.

Сторони виконавчого провадження мають право звернутися до суду із скаргою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця під час виконання судового рішення, ухваленого відповідно до Кодексу, порушено їхні права. Судовий контроль за виконанням судових рішень здійснюється у порядку, який передбачений Розділом VI Господарського процесуального кодексу України. Потрібно з'ясувати його зміст, порядок та особливості здійснення.

Також, необхідно звернути увагу, що відповідно до ст. 382 Кримінального кодексу України умисне невиконання вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконання є підставою кримінальної відповідальності.

Питання для самоконтролю

1. В чому полягає зміст виконання судових рішень?
2. На який орган покладено виконання судових рішень ?
3. Який «документ» видає суд для виконання судових рішень ?
4. Як ви розумієте поворот виконання.
5. Який орган вирішує питання щодо повороту виконання?
6. Назвіть підстави оскарження дій чи бездіяльності органів Державної виконавчої служби.
7. Який встановлено строк подання скарги оскарження дій чи бездіяльності органів Державної виконавчої служби?
8. У чому полягає судовий контроль за виконанням рішення суду?

Термінологічне завдання: виконавче провадження, судовий наказ, поворот виконання.

Теми для написання рефератів:

1. Виконання судових рішень господарських судів.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.

2. Васильченко Г., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.

3. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.

4. Лебідь В.І., Матвеев П.С., Матвеева С.П. Зразки документів з приватного права /– К.: Алерта, 2018. – 154 с.

5. Бойко В.Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. /– К.: Дакор, 2018. – 250 с.

6. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.

7. Подцерковний О. Проблеми в адаптації та наближенні до практики новел проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.35-44.

8. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.

Тема 13. Проведення у справах про оскарження рішень третейських судів та про видачу наказів на примусове виконання рішень третейських судів. Самостійна робота – 6 годин

Методичні рекомендації:

У питанні розгляду заяв про оскарження рішень третейських судів слід застосовувати положення Глави 1 Розділу VII Господарського процесуального кодексу України у їх взаємозв'язку з приписами Закону України «Про третейські суди».

Студентам потрібно ознайомитися із порядком оскарження рішення третейського суду, формою і змістом заяви про скасування рішення третейського суду. Слід звернути увагу, що рішення третейського суду може бути скасовано лише у разі, якщо: 1) справа, у якій прийнято рішення третейського суду, не підвідомча третейському суду відповідно до закону; 2) рішення третейського суду прийнято у спорі, не передбаченому третейською угодою, або цим рішенням вирішені питання, які виходять за межі третейської угоди. Якщо рішенням третейського суду вирішені питання, які виходять за

межі третейської угоди, то скасовано може бути лише ту частину рішення, що стосується питань, які виходять за межі третейської угоди; 3) третейську угоду визнано судом недійсною; 4) склад третейського суду, яким прийнято рішення, не відповідав вимогам закону; 5) третейський суд вирішив питання про права та обов'язки осіб, які не брали участі у справі.

У питаннях щодо видачі наказу на примусове виконання рішень третейських судів слід застосовувати положення Глави 2 Розділу VII Господарського процесуального кодексу України у їх взаємозв'язку з приписами Закону України «Про третейські суди».

Студенти мають ознайомитися із порядком видачі наказу на примусове виконання рішення третейського суду, формою і змістом заяви про видачу виконавчого документа, порядком розгляду такої заяви. Необхідно звернути увагу, що заява про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду подається до апеляційного господарського суду за місцем проведення третейського розгляду протягом трьох років з дня ухвалення рішення третейським судом. Разом з цим, відповідно до ст.355 Кодексу суд відмовляє у видачі наказу на примусове виконання рішення третейського суду, якщо: 1) на день ухвалення рішення за заявою про видачу наказу рішення третейського суду скасовано судом; 2) справа, у якій прийнято рішення третейського суду, не підвідомча третейському суду відповідно до закону; 3) пропущено встановлений строк для звернення за видачею наказу, а причини його пропуску не визнані господарським судом поважними; 4) рішення третейського суду прийнято у спорі, не передбаченому третейською угодою, або цим рішенням вирішені питання, які виходять за межі третейської угоди. Якщо рішенням третейського суду вирішені питання, які виходять за межі третейської угоди, то скасовано може бути лише ту частину рішення, що стосується питань, які виходять за межі третейської угоди; 5) третейська угода визнана недійсною; 6) склад третейського суду, яким прийнято рішення, не відповідав вимогам закону; 7) рішення третейського суду містить способи захисту прав та охоронюваних інтересів, не передбачені законом; 8) постійно діючий третейський суд не надав на вимогу господарського суду відповідну справу; 9) третейський суд вирішив питання про права та обов'язки осіб, які не брали участі у справі.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть підстави оскарження рішення третейського суду.
2. Який суд розглядає питання про видачу виконавчого документа на виконання рішення третейського суду?
3. Наведіть перелік підстав для відмови у видачі виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду.
4. Що слід розуміти під законністю та обґрунтованістю рішення третейського

суду?

Термінологічне завдання: третейський суд, виконавчий документ

Теми для написання рефератів:

1. Третейське вирішення господарських спорів.
2. Оскарження рішення третейського суду.
3. Виконання рішення третейського суду.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.
2. Закон України «Про третейські суди» від 11 травня 2004 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>
Васильченко Т., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.
3. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.
4. Лебідь В.І., Матвеев П.С., Матвеева С.П. Зразки документів з приватного права /– К.: Алерта, 2018. – 154 с.
5. Бойко В.Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. /– К.: Дакор, 2018. – 250 с.
6. Подцерковний О. Проблеми в адаптації та наближенні до практики новел проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.35-44.
7. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.

Тема 14. Провадження у справах за участю іноземних осіб.

Відновлення втраченого провадження.

Самостійна робота – 5 годин

Методичні рекомендації:

Статтею 365 Господарського процесуального кодексу закріплено, що іноземні особи мають такі самі процесуальні права та обов'язки, що і громадяни України та юридичні особи, створені за законодавством України, крім винятків, встановлених законом або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

Під час вивчення теми студентам потрібно ознайомитися із питаннями щодо визначення підсудності судам справ за участю іноземних суб'єктів господарювання та його особливостями.

Необхідно визначити поняття звернення господарських судів із судовим дорученням до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави, ознайомитися зі змістом і формою судового доручення про надання правової допомоги, а також із питаннями виконання в Україні судових доручень іноземних судів.

На завершення вивчення як теми так і дисципліни в цілому, необхідно з'ясувати питання щодо відновлення господарським судом втраченого судового провадження. Ці питання регламентована Розділом VII Господарського процесуального кодексу України. Необхідно звернути увагу, що у справах про відновлення втраченого судового провадження заявник звільняється від сплати судових витрат, а у разі подання завідомо неправдивої заяви судові витрати, понесені іншими учасниками справи, відшкодовуються заявником у повному обсязі, про що суд постановляє ухвалу.

Питання для самоконтролю

1. Як визначається підсудність справи за участю іноземних суб'єктів господарювання?
2. Хто є іноземним суб'єктом господарської діяльності?
3. У чому полягає зміст і форма судового доручення про надання правової допомоги?
4. Які вимоги зазначається к судовому дорученні про надання правової допомоги?
5. У чому полягає виконання доручення іноземного суду про вручення виклику до суду чи інших документів?
6. У чому полягає виконання судових доручень закордонними дипломатичними установами України?
7. У чому полягає відновлення втраченого провадження?
8. За чиєю ініціативою може здійснюватися відновлення провадження?

Термінологічне завдання: іноземний суб'єкт, судове доручення, дипломатична установа, втрачене судове провадження.

Теми для написання рефератів:

1. Вирішення господарських спорів Міжнародним комерційним арбітражем.
2. Відновлення втраченого судового провадження.

Рекомендована література:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. д. ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка – К.: Алерта, 2018. – 500 с.
2. Васильченко Г., Причко О. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ за новими правилами. Книга-інфографіка /– К.: Алерта, 2018. – 472 с.

3. Господарський процес : навч. посіб. / [В. А. Кройтор, О. В. Синегубов, О. Г. Бортнік та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.– Харків, 2020. – 328 с.
4. Лебідь В.І., Матвеев П.С., Матвеева С.П. Зразки документів з приватного права /– К.: Алерта, 2018. – 154 с.
5. Бойко В.Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. /– К.: Дакор, 2018. – 250 с.
- 6.Світличний О.П. Господарський процес: підручник. – К.: НУБіП, 2016. – 337 с.
7. Подцерковний О. Проблеми в адаптації та наближенні до практики новел проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.35-44.
8. Бобкова А., Банасько О. Новели проекту Господарського процесуального кодексу України. / Право України. 2017. Випуск 9. С.45-50.

**Питання до іспиту з навчальної дисципліни
«Господарський процес»**

1. Поняття , предмет та метод господарського процесу.
2. Стадії господарського процесу. Провадження у господарському процесі.
3. Форми господарського судочинства.
4. Джерела господарського процесуального права.
5. Завдання господарського суду. Види господарських судів України.
6. Склад і повноваження місцевих господарських судів.
7. Склад і повноваження Касаційного господарського суду.
8. Склад і повноваження апеляційних господарських судів.
9. Суддя господарського суду. Відвід судді.
10. Принципи господарського судочинства. Їх система.
11. Принципи диспозитивності та змагальності в господарському процесі.
12. Поняття підвідомчості господарських спорів. Справи, підвідомчі господарським судам.
13. Поняття та значення підсудності господарських спорів. Види підсудності справ господарським судам.
14. Склад учасників господарського процесу
15. Сторони в господарському процесі. Права та обов'язки сторін.
16. Співучасть у господарському процесі. Залучення до участі в справі іншого відповідача. Зміна неналежного відповідача. Процесуальне правонаступництво.
17. Поняття та види третіх осіб у господарському процесі.
18. Представники сторін і третіх осіб у господарському судочинстві.
19. Інші учасники судового процесу.
20. Участь у судовому процесі судового експерта та експерта з питань права.
21. Поняття і види доказів у господарському процесі.
22. Обов'язок доказування і надання доказів у господарському процесі.
23. Належність і допустимість доказів. Оцінка доказів.
24. Підстави звільнення від доказування.
25. Витребування доказів. Огляд доказів.
26. Показання свідків.
27. Письмові докази.
28. Речові докази.
29. Електронні докази.
30. Призначення й проведення судової експертизи. Висновок судового експерта.
31. Висновок експерта у галузі права.
32. Забезпечення доказів.
32. Судові витрати.
33. Розподіл судових витрат.
34. Процесуальні строки. Види строків.
35. Встановлення та обчислення процесуальних строків.
36. Початок і закінчення процесуальних строків.

37. Зупинення, поновлення та продовження процесуальних строків.
38. Судові виклики.
39. Заходи процесуального примусу.
40. Забезпечення позову: заходи, підстави застосування, виконання, скасування та відшкодування збитків.
41. Зустрічне забезпечення.
42. Вирішення господарських спорів у господарському суді першої інстанції.
43. Поняття та особливості наказного провадження.
44. Загальна характеристика позовного провадження.
45. Подання позову. Елементи позову. Документи, що додаються до позовної заяви.
46. Письмові заяви учасників справи: види, характеристика.
47. Подання зустрічного позову.
48. Прийняття позовної заяви. Відмова у прийнятті позовної заяви.
49. Залишення позовної заяви без руху та повернення позовної заяви.

Правові наслідки.

50. Відмова у відкритті провадження. Підстави відмови та оскарження ухвали про відмову у відкритті провадження.
51. Відкриття провадження у справі в господарському суді першої інстанції.
52. Основні положення підготовчого провадження.
53. Відмова позивача від позову. Визнання позову відповідачем.
54. Мирова угода сторін.
55. Розгляд справи по суті: загальна характеристика. Строк розгляду справи.
56. Відкладення розгляду справи, перерва в засіданні господарського суду.
57. Зупинення провадження у справі та його поновлення.
58. Залишення позову без розгляду.
59. Закриття провадження у справі.
60. Фіксування судового процесу. Протокол судового засідання.

Зауваження на протокол судового засідання.

61. Порядок прийняття рішення. Зміст рішення.
62. Права господарського суду щодо прийняття рішення.
63. Винесення ухвали та її зміст.
64. Окрема ухвала.
65. Додаткове рішення, ухвала господарського суду. Роз'яснення й виправлення рішення, ухвали.
66. Розгляд справ в порядку спрощеного позовного провадження.
67. Набрання законної сили ухвалою, рішенням суду.
68. Право апеляційного оскарження. Форма та зміст апеляційної скарги (подання).
69. Залишення апеляційної скарги без руху, повернення апеляційної скарги. Відмова у відкритті провадження.

70. Порядок і строк подання апеляційної скарги.
71. Порядок і строк розгляду апеляційної скарги.
72. Повноваження апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни рішення.
73. Постанова апеляційної інстанції.
74. Право касаційного оскарження. Форма і зміст касаційної скарги.
75. Порядок, строк подання касаційної скарги.
76. Повноваження касаційної інстанції.
77. Постанова касаційної інстанції. Обов'язковість вказівок, що містяться в постанові касаційної інстанції.
78. Перегляд рішення, ухвали, постанови господарського суду за нововиявленими обставинами.
79. Перегляд рішення, ухвали, постанови господарського суду за виключними обставинами.
80. Обов'язковість виконання рішення, ухвали, постанови господарського суду. Органи і посадові особи примусового виконання судових рішень.
81. Наказ господарського суду й пред'явлення його для виконання.
82. Зміст наказу. Строк для пред'явлення наказу до виконання. Видача дубліката наказу.
83. Відстрочка або розстрочка виконання рішення, зміна способу та порядку виконання рішення.
84. Оскарження дій чи бездіяльності Державної виконавчої служби.
85. Поворот виконання рішення, постанови.
86. Третейський розгляд господарських спорів.
87. Провадження у справах про оскарження рішень третейських судів та про видачу виконавчих документів на примусове виконання рішень третейських судів.
88. Провадження у справах за участю іноземних суб'єктів господарювання.
89. Провадження в справах про банкрутство.
90. Провадження у справах за участю іноземних суб'єктів.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року.
2. Господарський процесуальний кодекс України від 6 липня 1991 року.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 року.
6. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 року.
7. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 року.
8. Про судовий збір: Закон України від 8 липня 2011 року.
9. Про інформацію : Закон України 2 жовтня 1992 року.
10. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року.
11. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 року.
12. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року.
13. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 року.
14. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 року.
15. Про третейські суди: Закон України від 11 травня 2004 року.
16. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року.
17. Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції: постанова Пленуму Вищого господарського суду України No 18 від 26 грудня 2011 року.
18. Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам : постанова Пленуму Вищ. госп. суду України від 24.10.2011 № 10.
19. Про деякі питання практики призначення судової експертизи: постанова Пленуму Вищого господарського суду України No 4 від 23 березня 2012 року.
20. Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними: постанова Пленуму Вищого господарського суду України No 11 від 29 травня 2013 року.
21. Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального кодексу України: постанова Пленуму Вищого господарського суду України No 7 від 21 лютого 2013 року.
22. Про деякі питання практики розгляду справ у спорах, що виникають із земельних відносин: постанова Пленуму Вищого господарського суду України No 6 від 17 травня 2011 року.
23. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності постанова Пленуму Вищого господарського суду України No 12 від 17 жовтня 2012 року.
24. Про деякі питання практики розгляду справ за участю іноземних підприємств і організацій: роз'яснення Президії Вищого господарського суду України No 04–5/608 від 31 травня 2002 року.
25. Директива Європейського Парламенту та Європейської Ради про окремі аспекти медіації у цивільних і торговельних справах від 21 травня 2008 року.